

НА УКОВІ ДОПОВІДІ

Камінська Наталія Василівна,
професор кафедри гуманітарних та
загальноправових дисциплін НАВС,
доктор юридичних наук, професор

СТІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕФОРМ

З часу проголошення незалежності України спостерігається активна співпраця нашої держави з різними міжнародними організаціями як міжурядового, так і неурядового характеру. Безперечно, ще і в попередні роки чи десятиліття також проводились переговори і результативними стали спроби такої співпраці. Питому вагу з-поміж усіх міжнародних організацій складають саме фінансові та інші економічні організації. На нашу думку, це можна пояснити потребою кардинальної зміни розвитку національної економіки, підтримки політичних, правових, економіко-соціальних та інших реформ, євроінтеграційного курсу України та рядом інших чинників.

Так, у вересні 1992 р. Україна стала членом Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР) та інших організацій групи Світового банку відповідно до [Закону України «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій» від 03.06.1992 № 2402-XII](#). Членом Міжнародної асоціації розвитку (МАР) Україна стала у травні 2004 року.

Співпраця України зі Світовим банком здійснюється відповідно до [Стратегії партнерства МБРР і МФК з Україною на 2012-2016 фінансові роки](#), яку схвалено Радою директорів Світового банку 16 лютого 2012 року. 31 липня 2012 року набрав чинності [Меморандум про взаєморозуміння між Україною та](#)

[МБРР](#), підписаний 16 липня 2012 р. в м. Києві та 31 липня 2012 р. в м. Вашингтон, яким визначено зобов'язання Сторін в рамках накопиченої Україною станом на 31.12.11 заборгованості перед МБРР.

У 2014 р. набрала чинності Угода про позику (Проект "Модернізація системи соціальної підтримки населення України", Перша позика на політику розвитку у фінансовому секторі, інвестиційні проекти "Другий проект з передачі електроенергії", "Розвиток системи державної статистики для моніторингу соціально-економічних перетворень" і "Додаткове фінансування Проекту "Розвиток системи державної статистики для моніторингу соціально-економічних перетворень", Проект "Підвищення енергоефективності в секторі централізованого теплопостачання України" та Проект розвитку міської інфраструктури - 2, "Поліпшення медичних послуг для населення", Другий проект розвитку експорту та Додаткове фінансування для Другого проекту розвитку експорту, Проект модернізації державних фінансів (постанова Кабінету Міністрів України тощо).

Україна з 1994 р. активно співпрацює з МВФ, використовуючи його фінансові і технічні ресурси з метою досягнення макроекономічної стабілізації та створення необхідних передумов для проведення економічних реформ. Таке співробітництво здійснювалось при реалізації 8 спільних програм - STF (системна трансформаційна позика), «Stand-By» (стабілізаційна позика), Механізм розширеного фінансування (позика на підтримку розвитку), попереджувальний «Stand-By». Україна першою з пострадянських країн 2003 р. приєдналася до спеціального стандарту розповсюдження статистичних даних МВФ.

У серпні 2012 р. Україна приєдналась до ініціативи МВФ щодо підтримки держав-членів МВФ з низьким рівнем доходу у подоланні світової фінансової кризи. Періодично на території нашої держави перебуває місія Європейського департаменту МВФ з метою ознайомлення з поточною економічною ситуацією

і обговорення програми економічних реформ Уряду, підтримку якій зміг би надати МВФ. Визначальні завдання при цьому покладено на Уряд України і Національний банк України з метою виконання Меморандуму про економічну та фінансову політику.

Слід зупинитись на особливостях співробітництва України з Європейським банком реконструкції та розвитку з часу вступу 1992 р. Ключовим інструментом організації співпраці між Україною та ЄБРР є Стратегія діяльності ЄБРР в Україні (на період 2011 - 2014 років), схвалена Радою директорів Банку 2011 р. Згодом підписано Угоду про внесок між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку стосовно участі України у Фонді Східноєвропейського партнерства з енергоефективності та довкілля. Відповідно до Угоди ЄБРР діє як розпорядник Фонду.

За результатами участі України у шостому засіданні Координаційної Групи Фонду Східноєвропейського партнерства з енергоефективності та довкілля 2013 р. 5 проектів в Україні загальною вартістю 25 млн. євро за рахунок ресурсів Фонду були рекомендовані Координаційною Групою на затвердження Асамблеєю Вкладників Фонду. При цьому середній платіж становить 2 млн. євро на користь ЄБРР в рамках сплати чергових внесків. ЄБРР є Адміністратором двох міжнародних фондів, Рахунку ядерної безпеки і Чорнобильського фонду „Укриття”, з яких фінансуються проекти міжнародної технічної допомоги з підготовки Чорнобильської АЕС із зняття з експлуатації і перетворення об’єкта „Укриття” в екологічно безпечну систему. У 2012 р. Урядом України прийняті рішення щодо залучення позик ЄБРР для реалізації інвестиційних проектів “Завершення будівництва метрополітену в м. Дніпропетровськ” (на основі Кредитної угоди 2012 р.) і “Комплексна (зведена) програма підвищення рівня безпеки енергоблоків атомних електростанцій” за Гарантійною угодою 2013 р.. Окрім цього, 12 травня 2014 р. підписано Меморандум про взаєморозуміння щодо української Антикорупційної ініціативи.

Україна співпрацює з Чорноморським банком торгівлі та розвитку на основі приєднання до Угоди про заснування ЧБТР, Європейським інвестиційним банком (у рамках інвестиційних проєктів “Реабілітація гідроелектростанцій”, “Основний кредит щодо кліматичних змін”, “Модернізація аеронавігаційної системи України”, “Бескидський залізничний тунель”, відкриття кредитних ліній для низки банків і т.д.). Розпорядженням від 8 липня 2015 р. № 744 Урядом визнано за доцільне залучення позики від Європейського інвестиційного банку у розмірі 400 млн.євро для реалізації проєкту “Програма розвитку муніципальної інфраструктури України”.

Слід згадати про співробітництво України з Північним інвестиційним банком, Північною екологічною фінансовою корпорацією, разом інших структур.

Таким чином, досвід співпраці України із згаданими міжнародними організаціями демонструє прагнення проводити реформи і розширювати горизонти зовнішньополітичних і зовнішньоекономічних горизонтів, проте їх наслідки, зокрема, у формі обтяжуючих фінансових міжнародних зобов’язань є надзвичайно тривалими в часі, спричиняють виконання певних умов. Сподіваємось, що вони не стануть черговими перешкодами для сучасних демократичних прогресивних реформ в Україні, не завадять національним інтересам, територіальній цілісності і поступовому покращенню добробуту населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Співробітництво з міжнародними фінансовими організаціями. - Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/artide?art_id=244829807.

2. Стрельцов Є.Л. Правове регулювання та правовий захист фінансових інтересів ЄС// Юридичний вісник України. - 2016. - № 31. - Режим доступу: http://onua.edu.ua/downloads/nauka/2016_08_07-1.pdf.